

GEMEENTERAAD VAN 30 SEPTEMBER 2019
Installatie burgemeester Koen Schuiling (voor genodigden)

Plv. Voorzitter: dhr. B.N. Benjamins (D66)

Aanwezig: dhr. J. Been (GroenLinks), mw. F.T. Folkerts (GroenLinks), dhr. M. van der Glas (GroenLinks), dhr. J. van Hoorn (GroenLinks), dhr. W.B. Leemhuis (GroenLinks), mw. C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), dhr. N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), mw. A.M.M. Schoutens (GroenLinks), dhr. J. Sietsma (GroenLinks), mw. M. Wijnja (GroenLinks), dhr. J. Visser (GroenLinks), mw. K. Boogaard (PvdA), dhr. T.J. Bushoff (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. H.E.H. van Nijenhuis (PvdA), dhr. D. Brandenburg (SP), dhr. J.P. Dijk (SP), dhr. B. de Greef (SP), dhr. W.H. Koks (SP), mw. L.L.B. Wobma (SP), mw. K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), dhr. J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), mw. W. Paulusma (D66), dhr. T. Rustebiel (D66), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J. Boter (VVD), mw. I. Jacobs-Setz (VVD), mw. G. de Vries (VVD), dhr. G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), mw. T. Moorlag (ChristenUnie), dhr. P. Rebergen (ChristenUnie), mw. K. de Wrede (PvdD), dhr. T. van Zoelen (PvdD), dhr. M. Bolle (CDA), dhr. H.P. Ubbens (CDA), mw. Y.P. Menger (100% Groningen), mw. M.E. Woldhuis (100% Groningen), dhr. A. Sijbolts (Stad en Ommeland), dhr. M.J.H. Duit (Student en Stad), dhr. A.J.M. van Kesteren (PVV)

Afwezig m.k.: dhr. M. van der Laan (PvdA), mw. E.M. van der Weele (PvdA), dhr. W.I. Pechler (PvdD), mw. M.J. Sloot (Stadspartij voor Stad en Ommeland)

Griffier: de heer A.G.M. Dashorst

Secretaris: mevr. D. Starmans

Wethouders: dhr. P.E. Broeksma (GroenLinks), mw. G. Chakor (GroenLinks), dhr. M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), dhr. P.S. de Rook (D66), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. R. van der Schaaf (PvdA), mw. I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie)

Burgemeester K.F. Schuiling, de heer B. Griede, commissaris van de Koning de heer F.J.R. Paas, stadshistoricus de heer B. Hofman, kabinetschef mevrouw G.E. Boerma, stadsdichter Renée Luth

1. Opening

De PLV. VOORZITTER: Goedemiddag allemaal. Het is maandag 30 september 2019. Welkom in de raadzaal van het stadhuis te Groningen bij deze bijzondere raadsvergadering, die in het teken zal staan van de installatie van onze nieuwe burgemeester. Een warm welkom dan ook aan die nieuwe burgemeester, de heer Koen Schuiling en aan zijn partner, de heer Ben Griede. Een speciaal welkom ook aan commissaris van de Koning, de heer René Paas, de kabinetschef mevrouw Gea Boerma en uiteraard ook een woord van welkom aan de gemeenteraadsleden van de gemeente Groningen en de wethouders, de gemeentesecretaris en uiteraard alle andere genodigden en mensen die live meekijken.

Vandaag zijn met kennisgeving afwezig mevrouw Mariska Sloot, mevrouw Els Van der Weele, de heer Wesley Pechler en de heer Maarten van der Laan.

2. Installatie

De PLV. VOORZITTER: ik start nu met het voorlezen van het Koninklijk Besluit. Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz. het besluit van 28 juni 2019 en het nummer is 2019/001293, houdende benoeming van burgemeester in Groningen. Op voordracht van onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is van 28 juni 2019, nummer 2019/0000347405. Even opslaan. Directoraat-generaal Bestuur Ruimte en Wonen, directie Democratie en Bestuur, afdeling Politieke Ambtsdragers en Weerbaarheid. Gelet op artikel 61, eerste lid van de Gemeentewet, hebben goed gevonden en verstaan met ingang van 30 september 2019 te benoemen tot burgemeester der gemeente Groningen de heer K.F. Schuiling met gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester van Den Helder. Onze minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is belast met uitvoering van dit besluit.

Dan wil ik graag vragen of de commissaris van de Koning, de heer René Paas, naar voren zou willen komen naar het spreekgestoelte. En dan geef ik u de gelegenheid om de verklaringen de belofte en de beëdiging te voltooien. Aan u het woord.

De heer PAAS (commissaris van de Koning): Geachte leden van de raad, dames en heren, beste Koen, beste Ben, ik heb gisteren een uitgescheurde pagina uit het personeelsblad van de gemeente teruggevonden in een mapje in mijn werkkamer, voorjaar 2002. Er staat boven: "Even voorstellen" en daaronder een beetje onhandig groepsportret van het dan nieuwe college van B en W van Groningen. Ik kijk ernaar en ik dacht: wie had ooit kunnen voorspellen dat ik jou hier vandaag als commissaris van de Koning zou toespreken bij je installatie als burgemeester in de stad met dezelfde naam? Ik denk niemand. Wijzelf in ieder geval niet. Ik zie jou sceptisch kijken, maar ik denk het echt niet. Jongens waren we, maar aardige jongens, al zeg ik het zelf. We zijn nu veel wijzer, stakkerig wijs, zijn we. Dat is de beroemde openingszin van het boek Titaantjes van Nescio. Ik moest daar meteen aan denken toen ik al die beelden terugzag uit de tijd dat wij allebei wethouder waren, jij van Economische Zaken en Werk en ik, in de woorden van mijn schoonvader, van Troep en Ellende.

Het regende archiefbeelden toen bekend werd dat de gemeenteraad jou met overtuiging koos als burgemeester. Confronterende beelden ook, als ik voor mezelf spreek. Beelden met een glad hoofd, zonder kreukels en rimpels. Maar ook aangenaam, omdat ze me herinnerden aan een uiterst collegiale samenwerking.

Nou bieden, dat weten we allemaal, resultaten uit het verleden geen garantie voor de toekomst. Maar psychologen weten ook dat gedrag uit het verleden een van de sterkste voorspellers is van gedrag in de toekomst. Dus alle reden voor mij om me te verheugen op de hernieuwde samenwerking. Een ding uit het verleden is enorm verbeterd: ik heb vrijdag met overtuiging Peter den Oudsten lof toegezwaaid voor wat hij heeft bereikt op het gebied van de samenwerking, want de sfeer is echt enorm opgeknapt. Het was in 2002 weinig meer dan een vrome wens dat de stad en de Provincie soepel zouden samenwerken. De ergernissen overheersten en dat verhinderde dat we elkaar snel zouden kunnen vinden. Inmiddels is samenwerking niet eens meer een wens, het is de constatering van een feit. En ik denk, met alle uitdagingen die we nog voor de boeg hebben, dat de voortekenen gunstig zijn. Dat we in ieder geval niet elkaars probleem zullen vormen, maar dat we elkaars belangrijkste bondgenoten kunnen zijn en dat we qua plezierige omgangsvormen door kunnen gaan met wat ik aantrof, toen ik hier aankwam. De lat ligt hoog, maar de sprong is te doen. En dat is ook nodig, want er is geen alternatief. Als we er niet in slagen om energie en op hoog niveau samen te werken, dan is dat slecht voor Stad en Ommeland.

Dames en heren, nauw samenwerken helpt de stad, die voor zoveel mensen een centrumstad is. Deze stad is van enorme betekenis voor Stadgers, maar ook voor heel veel mensen die hier niet wonen. En dat vergroot de impact van de stad enorm. Dat is niet nieuw. Ik studeerde af in 1991, meester Schuiling had net mijn scriptie mede beoordeeld, streng, maar rechtvaardig. Ik was lid van deze gemeenteraad en ik zocht werk bij mijn hobby en kwam te werken bij de gemeente Roden. En mijn nieuwe collega's in de gemeente Roden zaliger, begroetten mij met de grap: vind je niet dat we deze buitenwijk van Groningen netjes op orde hebben? Humor is de hoogste vorm van ernst. Want het Ommeland houdt zich natuurlijk niet aan provinciegrenzen. Het is niet nieuw, maar het wordt sterker. Steeds meer mensen komen elke dag voor het werken voor de studie naar de stad. Voor hun FC, voor hun Donar, voor hun museum, soms voor een avondje uit of theater of film en in het weekend om te winkelen. Niet alleen voor leuke dingen, ze komen ook voor het ziekenhuis of voor het crematorium, voor de rechtbank of de huisartsenpost. Zo zijn veel meer mensen afhankelijk van de stad, dan alleen de inwoners van de stad. Toen, ergens in de prehistorie voor de jonge kijkers, het referendum over het Groninger Forum werd gehouden, sprak ik met mensen die zeiden: ik werk in de stad, ik kom hier elke dag. Waarom mag ik niet meestemmen? Nou, daar had ik toen wel een passend antwoord op, natuurlijk. Maar de stad heeft een dragende functie voor het hele noorden en het omgekeerde is ook waar: het hele noorden draagt deze stad. Er zijn vele mentale Stadgers en dat blijkt elke ochtend opnieuw uit de ontroerende ontmoeting van Drenten, Friezen Groningers hier in deze stad op het Julianaplein. Zij vormen samen het patroon waarin dagelijks tienduizenden mensen naar Groningen komen, mensen die aan het eind van de dag weer weggaan, maar die zich met Groningen verbonden weten. Daily Urban System heet dat in de voertaal van onze universiteit. En dat is een begrip dat nieuwe doordenking vraagt, op het gebied van woon-werkverkeer, want dat wordt steeds intenser, op het gebied van de arbeidsmarkt, die gelaagd is en regionaal. Op het gebied van koopstromen en voorzieningen. Op het gebied van de woningmarkt, die in de stad af en toe precies omgekeerde problemen heeft als in de omgeving van de stad.

Niet alles laat zich sturen, maar als wij een lijn trekken dan maakt dat verschil. En waar we oplossingen kunnen bieden voor elkaars problemen, schept dat een morele verplichting om dat ook te doen. Nou hoeft

niet alles samen, maar waar het spannend wordt samen optrekken, ik denk dat we dat aan onze inwoners verplicht zijn. Je krijgt meer voor elkaar, je maakt meer indruk in Den Haag en Brussel en als we in onze lobby kunnen zeggen dat we ook spreken namens het bedrijfsleven, ook namens onze kennisinstellingen, dan staan we samen sterk. Zeker als we duidelijk kunnen maken dat Noord-Nederland niet alleen vraagt en zijn hand weer eens komt ophouden, maar ook oplossingen kan bieden voor nationale problemen. Dan staan we sterk.

Nou, dat is zo'n beetje de gezamenlijke opgave, geloof ik. Welkom terug, Koen, in ons Daily Urban System. Geniet van het moment. Ik weet uit ervaring hoe leuk het is om terug te keren in Groningen en wij mogen misschien net als de Titaantjes wat kreukels hebben opgelopen en wat stakkeriger wijs zijn geworden, maar het is een feest om hier weer te mogen werken. Ik wens jou en het gemeentebestuur en de raad van Groningen alle geluk met elkaar en alle succes van de wereld. En dan moest je nu maar eens naar voren komen.

Misschien is het ook wel goed als iedereen die dat zou kunnen, daarbij wil gaan staan. Dan ga ik nu over tot het officiële beëdiging van Koen Schuiling als de eerste kroonbenoemde burgemeester van de nieuwe gemeente. Daar hoort een tekst bij. Je hebt gekozen voor de verklaring, en dan gaat het als volgt:

Ik verklaar dat ik om tot burgemeester benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof, dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgemeester naar eer en geweten zal vervullen.

Burgemeester SCHUILING: Dat verklaar en beloof ik.

De heer PAAS (commissaris van de Koning): Dan ben ik de eerste die je mag feliciteren met je beëdiging.

(Applaus)

De heer PAAS (commissaris van de Koning): Het is officieel, dus dit gaat gepaard met een proces-verbaal. Ik zal het aan jullie voorlezen. Heden, maandag 30 september 2019, verscheen voor mij, commissaris van de Koning in de provincie Groningen, de heer K.F. Schuiling, die bij Koninklijk Besluit van 28 juni 2019 nummer, dat is eigenlijk het telefoonnummer van uw nieuwe burgemeester dat daar staat, met ingang van 30 september 2019 is benoemd tot burgemeester van de gemeente Groningen. De heer Schuiling heeft in die kwaliteit vervolgens de vereiste verklaring en belofte in mijn handen afgelegd. Ik ga dit nu tekenen. Daar wordt het niets officiëler van, maar het is wel heel officieel. Nogmaals, van harte.

(Applaus)

De PLV. VOORZITTER: Dan wil ik nu de heer Beno Hofman vragen om naar voren te komen naar het spreekgestoelte. Als u het knopje indrukt, dan kunt u beginnen.

De heer BENO HOFMAN: In de eerste plaats natuurlijk hartelijk gefeliciteerd Koen met je burgemeestersbenoeming. Benoemd tot burgemeester van de gemeente Groningen, de zesde of vijfde of nou, in elk geval een van de grootste gemeenten van Nederland. Dat mogen we stellen. En ja, ik ben gevraagd om jouw benoeming een beetje in een historisch perspectief te plaatsen. Nou, ik heb het even nageteld: jij bent de negenentwintigste burgemeester van Groningen sinds 1824. 1824 omdat dit het jaar was waarin Koning Willem I bepaalde dat er voortaan maar één burgemeester was een niet meer een college van burgemeesters. Nee, voortaan was er één burgemeester en een college van burgemeester en wethouders.

Dus sinds 1824 de negenentwintigste, daarbij heb ik dan ook meegeteld de NSB-burgemeester in de oorlog en drie waarnemende burgemeesters. Nou, twee van die drie waarnemers waren Partij van de Arbeid-burgemeesters, behoorden tot de tien Partij van de Arbeid-burgemeesters die jou zijn voorgegaan in die 68 jaar dat de Partij van de Arbeid hier de burgemeester heeft geleverd. Jij bent de tweede VVD-burgemeester, na Peter Cort van der Linden, waar ook iets bijzonders mee was natuurlijk, omdat hij zowel voor als na de bevrijding burgemeester was. Tot 1824 hadden wij dus, ja ik kan wel aldoor jou aankijken, maar er zijn natuurlijk heel veel mensen, dus misschien moet ik een beetje in het rond kijken, in Groningen meerdere burgemeesters. Vier of soms zelfs zes burgemeesters en bij toerbeurt was een van

hen dan presiderend. Dat burgemeestersambt was tot 1824 gewoon een erebaan. Je kon er echt niet van leven. Maar dat hoefden die burgemeesters dan ook niet in die tijd, want die waren al rijk genoeg. De burgemeesters van toen waren meestal al rijk door hun afstamming. Zo was dat, in die tijd. Als je in de stad rondkijkt nu, dan zie je een paar van de grootste, kolossale en monumentale panden in de binnenstad, zoals het Gotisch Huis in de Brugstraat, het Hinckaertshuis in de Oude Kijk in 't Jatstraat of het Calmerhuis in de Oude Boteringestraat. Daar woonden vroeger burgemeesters.

Ik vind het wel opvallend dat relatief veel van die burgemeesters hun geld verdienden met het brouwen van bier. Hoeveel burgemeesters hun geld verloren aan het drinken van bier, dat kan ik niet meer achterhalen. Het is wel zo dat de allereerste soloburgemeester van Iddekinge woonde in wat nu De Drie Gezusters is. Dus, ik weet het niet!

Of het altijd pais en vree was binnen dit college van burgemeesters, dat kunnen we echt niet zeggen. Er is een berucht voorbeeld uit 1748. In 1748 liepen de spanningen tussen de aanhangers en de tegenstanders van de stadhouders van de Oranjes hoog op. Spanningen tussen wat we dan in die tijd noemden de patriotten en de prinsgezinden. Die zaten op dat moment ook samen in het college van burgemeesters. Nou, in 1748 werd Willem V geboren en dat was natuurlijk reden voor de prinsgezinden, de Oranje-aanhangers, tot grote vreugde. Dat was niet alleen maar de vlaggen uit en zo, maar er was een groep die zover ging dat ze het huis van de anti-Oranje-burgemeester de patriot Geertsema in de Oosterstraat bestormden en plunderden. Maar, als je dan de rest van het verhaal weet, dat verder op in diezelfde straat zijn collega-burgemeester, ook een van Iddekinge, woonde als prinsgezinde en die plundersaars die bestormers nogal aanmoedigde, en hen zelfs kostbaarheden uit het huis van Geertsema naar zijn eigen huis liet verplaatsen, dan kun je je wel voorstellen hoe de verhoudingen in die tijd binnen dit college van burgemeesters waren.

Na 1824 is het heel lang ook nog wel een soort van erebaan, burgemeester zijn in Groningen. Dat blijkt bijvoorbeeld in 1847. Dan wordt baron van Ittersum benoemd tot burgemeester van de stad. Hij is hier al een redelijke bekende. Hij is namelijk directeur van het postkantoor. Hij wil die functie behouden. Het zal straks wel blijken waarom. Nou ja, er is geen bezwaar tegen die dubbelfunctie, directeur van het postkantoor en burgemeester. Maar na een jaar blijkt dat in een Koninklijk Besluit staat dat dit niet mag, deze twee functies combineren. En dan kiest hij voor directeur van het postkantoor, kennelijk een baan waar hij meer mee verdiende dan met dat burgemeestersambt. Ook Berend van Rooijen in 1880, die is dan aan zijn tweede termijn als burgemeester begonnen, kiest er dan voor om ontslag te nemen om notaris te worden. Ook dat was kennelijk een baan waar hij meer mee verdiende dan met dit burgemeestersambt.

Dat waren dan burgemeesters die zelf ontslag vroegen, die niet door wilden gaan met de functie. Het is natuurlijk in de geschiedenis ook weleens voorgekomen dat een burgemeester ontslag kreeg, ongevraagd. Het bekendste voorbeeld is daarvan burgemeester Jan Slot in 1862. Hij wilde best burgemeester blijven, maar hij kreeg dus ongevraagd ontslag. In de media bleef de reden wat in nevelen gehuld, maar in 1920 maakte de Groningse volksalmanak duidelijk wat daarachter zat. De volksalmanak schreef: "Het was toch algemeen bekend dat de heer Slot niet tot de snuggersten behoorde". Er was ook een leuk voorval in zijn carrière bekend. Op een gegeven moment was hij ziek. Hij woonde aan het Hoge der A in De Drie Vlasblommen en liet zijn dienstmeid denk ik een briefje op de deur hangen: "de burgemeester is niet slimmer". Dat was Gronings voor: het is niet erger geworden met zijn ziekte. Maar de Groningers wilden op dit moment graag de Hollandse betekenis van het woord slimmer gebruiken. Het was trouwens zo met Jan Slot dat, voordat hij burgemeester werd, hij in de gemeenteraad zat. Hij was ook wethouder vlak daarvoor en toen hij ongevraagd ontslag kreeg, werd hij gewoon weer gemeenteraadslid. Dus hij bleef hier op het stadhuis komen.

Dat gebeurde overigens vroeger wel veel vaker, dat iemand hier in Groningen wethouder was en daarna benoemd werd als burgemeester, gewoon hier in dezelfde gemeente. Ik weet niet of dat nu nog voorkomt. Het zal nu nauwelijks meer voorkomen, maar Koen, jij bent wel de derde burgemeester die een eerdere periode hier wethouder was, dat werd al genoemd, en dan nu burgemeester wordt. De eerste was Jos Staatsen. Jos Staatsen was trouwens ook de eerste burgemeester die in Groningen werd benoemd met inspraak van de gemeenteraad. De tweede was Jacques Wallage, hartelijk welkom, Jacques, ook eerder wethouder hier geweest. En nu dus jij, Koen. Ik moet over Jos Staatsen wel zeggen dat zijn relatie met de wethouders wat moeizaam was. Hoe de relatie van de wethouders met Jacques was, dat weet ik niet, maar dat zul jij zelf, omdat jouw grootste delen of misschien wel je volledige periode als wethouder met Jacques was, wel weten. Dus dat kun jij het beste beoordelen. Hoe de relatie tussen jou als burgemeester is met de wethouders straks, dat zal de toekomst uitwijzen. In elk geval, nogmaals, ik wens jou, ik wens het college en ik wens de gemeenteraad veel geluk met deze benoeming.

(Applaus)

De PLV. VOORZITTER: Ik moest de griffier even wijzen op het draaiboek. Goed. Allereerst welkom terug in de gemeente Groningen, Koen. Een gemeente die jij maar in beperkte mate terug zult kennen, zou ik me zo kunnen voorstellen. Natuurlijk, het levendige centrum van Groningen is er nog altijd. Hoogkerk zal waarschijnlijk vertrouwd ogen. En zelfs Meerstad zal niet jou niet volkomen vreemd overkomen, ondanks dat de planvorming ingrijpend is gewijzigd ten opzichte van vóór jouw afscheid als wethouder, destijds. Nee, daar zullen de verrassingen waarschijnlijk niet te vinden zijn. Want je bleef tenslotte ook vanuit Den Helder goed op de hoogte van jouw Groningen.

De daadwerkelijke veranderingen en uitdagingen liggen denk ik elders binnen de gemeente. Het begint vermoedelijk met de grootscheepse reorganisatie die binnen het ambtelijk apparaat heeft plaatsgevonden en nog altijd plaatsvindt. De structuur die jou ooit bekend was, vind je niet meer terug. Maar zoals wij hebben laten optekenen in de profielschets, zochten wij iemand die bestuurlijke complexiteit en politieke gevoeligheid begrijpt, dus we vertrouwen er zeer zeker op dat jij je die nieuwe structuur razendsnel eigen zult weten te maken.

Welkom in de gemeente Groningen. Een gemeente die sinds 1 januari is uitgebreid tot een inwoneraantal van circa 231.000 inwoners. Een gemeente bovendien, met een oppervlakte van bijna 200 km², verdeeld over 21 kernen. Of zijn het er misschien toch maar 16? Nu zou ik hier iets over het exacte aantal wijken en buurten kunnen zeggen, maar afhankelijk van welke indeling je volgt, zijn daar verschillende antwoorden op te geven, heb ik de afgelopen tijd gemerkt. Ik laat het dan ook maar aan het college of het CBS of de gemeente zelf, die hier leidend in zou moeten zijn. Het lijken mij in ieder geval boeiende gesprekken zo onderling. Succes alvast daarmee.

Door die herindeling van de voormalige gemeenten Ten Boer, Haren en Groningen zijn wij ons als gemeente nog veel meer bewust geworden van de impact van de aardbevingen op de kwaliteit van de levens van mensen. Het heeft impact op de directe leefomgeving. Het maakt mensen onzeker, verdrietig, ontevreden, radicaal en wanhopig. Diverse keren heb ik gelezen dat jij kritisch bent op bestuurders die de menselijke maat te gemakkelijk uit het oog verliezen. Het gasdossier lijkt mij er dan ook een waar je bij uitstek wat anders kunt laten zien. Een dossier bovendien, waarbij wij als gemeente keihard moeten samenwerken met heel veel andere partijen, zowel lokaal als regionaal, over de grenzen en door barrières heen. Koen, we rekenen daarbij op jouw doorzettingsvermogen.

Wij staan als gemeente aan de vooravond van een nieuwe ronde bezuinigingen om het meerjarenbeeld van onze begroting sluitend te krijgen. Weliswaar zullen de meeste discussies over de begroting van 2020 binnen het college al zijn gevoerd, maar deze discussies worden uiteraard nog politiek vervolgd in de gemeenteraad. Daarna dienen die plannen ook nog eens ten uitvoer te worden gelegd. En dan is het fijn als er zich zo'n ervaren beheerste bestuurder als jij meldt. Iemand die het overzicht houdt. Iemand die taken, rollen en verantwoordelijkheden weet te scheiden en kan zorgen voor vertrouwen en draagvlak.

Uitdagingen liggen er bovendien op het gebied van openbare orde en veiligheid, op het gebied van armoede, het sociaal domein en ook op ruimtelijk gebied en economisch gezien kan onze gemeente wel wat van dat zelfvertrouwen gebruiken dat jij Den Helder hebt geschonken.

Ik las dat je in Den Helder best wat vaker letterlijk tussen de mensen had willen staan. We nodigen je van harte uit Koen, om dat in Groningen vaker te gaan doen. Koen, wij hebben hier weliswaar geen zee waarlangs je een nieuwe hardlooproutte zou kunnen uitstippelen, maar wel hebben wij de Hoornse plas, het Paterswoldse Meer, de Appelbergen, de Kardinger Plas, het Ten Boerster Bos, de Noord- en de Zuidplas, enzovoorts, enzovoorts. Volgens mij zijn er vele prachtige rondes te rennen binnen die bijna 200 km². Mocht je desondanks een stuk door de gemeente Tynaarlo moeten lopen, dan zullen wij ook dit oogluikend toestaan.

Ten slotte willen wij ook met die gemeente graag samenwerken en is samenwerking het sleutelwoord voor de toekomst van onze gemeente. De commissaris zei daar al wat over. De gemeenteraad van Groningen wenst jou vanaf hier in ieder geval ontzettend veel succes toe. Beste Koen en ook beste Ben, van harte welkom in Groningen.

(Applaus)

De PLV. VOORZITTER: Dan wil ik nu graag onze stadsdichter Renée Luth naar voren vragen. Ik geef het woord aan Renée Luth voor een passend gedicht.

Renée LUTH (Stadsdichter): Goedemiddag, dames en heren. Goedemiddag burgemeester en partner. Ik vind het een eer dat ik hier mag zijn. Er is mij gevraagd om een gedicht te schrijven, maar ik ken u nog niet. Dus ik dacht: ja, wat moet ik dan schrijven? Dus ik heb heel nieuwerwets Google erop losgelaten en

allerlei interviews, Twitter maar ook interviews met u zelf erop losgelaten. Ik beloof dat het een vriendelijk gedicht is.

Onze nieuwe burgervader

onze nieuwe burgervader overstijgt zijn eigen partij
 zeggen ze
 is wellicht een luis in de pels
 zeggen ze
 omdat hij voelt waar schoenen wringen
 en ziet waar mensen te veel naast schoenen lopen
 kortom, hij staat op gelijke voet met ons
 zeggen ze

een liberaal met een sociaal hart
 waar Groninger bloed door stroomt
 dat terugstroomt naar hier
 hier is zijn bedding
 waar hij nu een nieuwe richting mag uitdiepen
 zeggen ze

hij zal bruggen bouwen
 tussen ons onvermogen en het gevoel niet gehoord te zijn
 hij zal een overkant voor ons creëren
 hij zal zich inleven
 zeggen ze

hij zal de samensmelting van Haren, Ten Boer en de stad
 verder polijsten
 en de verschillende stemmen herkennen
 zeggen ze

hij is een Pietje Bell die kattenkwaad wil uithalen
 hij lacht om zichzelf
 hij is een Captain America
 die een schild wil zijn voor de bewoners
 zegt hij

we hopen dat hij daarmee
 de muren vertrouwen weer verder opbouwt
 nu zoveel wankele fundamenten nog nabeven
 zeggen wij

we hopen dat hij onze stem zal zijn in Den Haag
 laat hem woorden als pijlen schieten
 de rust van het Noorden koesteren
 onze samenleving verdedigen als een burgervader
 zeggen wij

laat hem zijn oor te luisteren leggen
 aan de straten als langspeelplaten
 praten met de Martinitoren
 met de ommelanden en met ons
 zeggen wij

Welkom terug, zeggen wij

(Applaus)

De PLV. VOORZITTER: Dan wil ik nu locoburgemeester Mattias Gijsbertsen vragen naar voren te komen. Gaat uw gang.

De heer GIJSBERTSEN (locoburgemeester): Dank je wel. Wat een prachtig gedicht. Eigenlijk is het een samenvatting van wat ik ga zeggen. Op zich is dat mooi, want dan sluit het op elkaar aan. Maar dan hebt u bij mij nog net iets meer woorden, met misschien dezelfde kernboodschap.

Het bleef heel even oorverdovend stil, die maandagavond 17 juni. Een paar seconden waren blijkbaar nodig om de boodschap te verwerken. Het was dus niet een van de namen boven aan de lijst van de boekmakers. Weliswaar stond Koen Schuiling in het rijtje kanshebbers dat het Dagblad van het Noorden eerder publiceerde, maar het zou toch echt een vrouw worden. En het zou een linkse vrouw worden, het zou misschien zelfs wel een GroenLinkse vrouw worden. Dames en heren, Koen Schuiling is een man en hij is zestig jaar. Daar kan hij zelf ook niks aan doen, zegt hij zelf. Gelukkig waren er maar een paar seconden nodig op die avond voor Groningers om de rekensom te maken op basis waarvan we weten wat echt belangrijk is voor een nieuwe burgemeester. Ervaring, kennis van stad en regio, grote betrokkenheid bij Groningen en de Groningers, integriteit, toegankelijkheid. Het applaus barstte al snel los.

Beste Koen, je band met Groningen is ontegenzeggelijk. Niet alleen studeerde je hier bestuurswetenschappen en was je raadslid en wethouder, maar je hebt hier met Ben ook een woning aangehouden tijdens je burgemeesterschap. Weliswaar niet in de gemeente Groningen, maar toch in de regio. En op basis van een opmerking die je aan mij maakte, heb ik nog even gecheckt: wat is nou eigenlijk de afstand? Inderdaad klopt het dat het niet veel scheelt of je nu van hier naar de zuidgrens van de gemeente Groningen rijdt, of naar jullie huidige woning. Dat is ongeveer dezelfde afstand. Dus je bent eigenlijk altijd hier in de buurt gebleven.

En vandaag is voor jou ook geen uitwisselbaar burgemeesterschap weet ik, voor zomaar een gemeente. Het is een bewuste keuze voor het burgemeesterschap van Groningen. En het is je van harte gegund dat je die keuze in deze fase van je loopbaan hebt kunnen en mogen maken. Het is voor Groningen denk ik heel erg mooi dat wij kunnen profiteren van die prachtige keuze. Op je wethouderskamer destijds, in het Groninger stadhuis, dat is de kamer waar wethouder Chakor nu haar werkplek heeft, lag destijds heb ik begrepen een voor iedereen zichtbaar boek van John F. Kennedy. Wij hebben elkaar eigenlijk net gemist; ik ben in 2006 op 21-jarige leeftijd hier aangeschoven, achterin. Toen heb ik nog net een paar maanden van wethouder Schuiling meegemaakt, dus ik heb mij dit uit de overlevering laten vertellen, maar ik ga ervan uit dat dit klopt, dat Kennedy iemand is die inspiratie voor jou vormt. Kennedy heeft natuurlijk veel gesproken over moed en over gewetensvol handelen. En ik denk dat dit twee begrippen zijn die heel goed passen bij jouw stijl van leiderschap. Niet bang voor moeilijke besluiten, maar altijd handelen in overeenstemming met je waarde en met je geweten en overtuigd dat de overheid ook een verantwoordelijkheid heeft om te leveren. Juist waar mensen in nood raken. Bij je afscheidsspeech destijds in Groningen, daar was ik wel bij, heb je gememoreerd aan orkaan Katrina. Die had toen een jaar of een halfjaar daarvoor plaatsgevonden, waarbij een kans was gemist om 250 schoolbussen in te zetten voor de evacuatie. De betrokkenheid die dat bij je opriep en ook wel de ergernis en de overtuiging dat je als overheid daarin beter moet opereren, zie ik ook bij jou in andere onderwerpen terug. Ik weet dat je vanuit dezelfde sociale betrokkenheid en taakopvatting betrokken en strijdvaardig zal zijn en ook al bent bij de gevolgen van de gaswinning in deze gemeente, maar ook in de hele regio. En die zullen wij heel hard nodig hebben, die betrokkenheid en die strijdvaardigheid.

Ingewikkelde verhoudingen ben je wel gewend. Je verbindende kwaliteit is ongetwijfeld een van de redenen geweest waarom je bent voorgedragen. Want je bent met overtuiging het burgemeesterschap van Den Helder aangegaan, wetend dat de bestuurlijke en politieke cultuur daar veel aandacht zouden vragen. En bij je afscheid ben je geroemd om het vertrouwen dat je hebt teruggebracht in Den Helder en ook binnen Den Helder. Het valt mij op in de teksten die worden geschreven, dat je soms wordt gekenschetst als een wat steile man, maar volgens mij is het een misvatting om dat te begrijpen als afstandelijk. Want je zoekt bij uitstek verbinding. Daar heeft Den Helder denk ik ook heel veel profijt van gehad. Je verbindt niet door te twitteren, heb ik begrepen; daar hebben wij wellicht vergelijkbare gevoelens bij dit medium, daar ben ik blij mee, maar jij verbindt door persoonlijk contact. Desondanks las ik, en het is wel heel grappig, vind ik, dat de voorzitter van de raad nu net hetzelfde zinnetje is opgevallen, dat zegt dan ook wel weer wat; in een afscheidsinterview dat je terugkijkend, toch nog meer tussen de mensen had willen staan. Gezien de reacties die je vertrek nu al in Den Helder heeft opgeroepen, tekent dat denk ik het belang dat je hecht aan de verbinding en aan de toegankelijkheid in het burgemeesterschap. En je hecht ook aan humor, te midden van dit alles. Er mag ook gelachen worden. "Lekker kattenkwaad uithalen in Groningen", zei je, na de aankondiging van je burgemeesterschap. Nou, het kattenkwaad kan beginnen en

ik vind het een prettig vooruitzicht om dat te kunnen doen met een betrokken burgemeester, met hart voor Groningen en een flinke dosis droge humor, waar ik zelf ook erg van houd. Het is dan ook met volle overtuiging en groot genoegen dat ik je nu de ambtsketen behorend bij het burgemeesterschap van Groningen mag omhangen. Ik wens jou namens het college een mooi en moedig burgemeesterschap toe en jou en Ben een prachtig nieuw hoofdstuk in Groningen. Wil je naar voren komen?

(Applaus)

De PLV. VOORZITTER: Dan wil ik je verzoeken uit die schijnwerper te stappen Koen en naar voren te komen. Dan wil ik graag het woord geven aan onze kersverse burgemeester, de heer Koen Schuiling.

Burgemeester SCHUILING: Dames en heren, de commissaris vertelde zojuist wat over een paar uiterlijke kenmerken, waarin hij mij betrok. Over enigszins rimpelig en gebutst. Ik laat die woorden volledig voor hem. De laatste keer dat ik hier het woord mocht voeren, kreeg ik een voetbal. Een voetbal uit handen van Koeman senior met de handtekeningen van de spelers van FC Groningen. Ik had nog nooit een voetbal gekregen, dus het was best een historisch momentje voor me. Die bal rolt inmiddels op de eeuwige jachtvelden, maar ik denk nu niet dat ik hengel naar een nieuw exemplaar. Ik refereer aan dat moment waarop je als vertrekkend bestuurder één keer die famous last words tot de vergadering mag richten om een andere reden.

Luttele maanden voor dat afscheid, daar werd net al aan gerefereerd, was de orkaan Katrina door New Orleans geraasd, een spoor van vernieling achterlatend. Ongeveer tweeduizend veelal arme mensen uit de delta lieten het leven. En het wonderlijke was dat met de inzet van schoolbussen velen gered hadden kunnen worden. Toen de storm was gaan liggen, zagen we honderden schoolbussen, keurig in gelid, onbenut, tot hun assen in het water staan. Dat beeld heeft me destijds enorm verwonderd en ook boos gemaakt.

Die verwondering komt voort uit mijn visie op de overheid en de rol van het bestuur en bestuurders. En daar zou ik graag, nu enige famous first words moeten worden gesproken, iets over willen zeggen. Want deze installatie in dit pronkjewail is daar natuurlijk een mooi moment voor. Omdat ik denk dat dit zomaar het gesprek zou kunnen worden tijdens onze reis als Groningers en vooral omdat zo'n gesprek uitmondend in twee vragen, die ik straks ga stellen, zo weinig meer wordt gevoerd. Het lijkt mij van belang dat wel te doen, om koers te kunnen houden.

Komend uit marinestad Den Helder, is het besef dat onze marine een geschiedenis heeft van meer dan 530 jaar, dus veel langer dan ons koninkrijk bestaat, over historie gesproken, er wel ingerold, om bij het beeld van die bal te blijven. Waarom kwam de marine? En waarom kwam die andere overheid, die van de waterschappen, die ook al zoveel ouder is dan ons koninkrijk? Het zal te maken hebben met het besef dat het organiseren van individuen in een overheid tot veel betere resultaten leidt dan wat ieder van ons afzonderlijk kan bereiken. Daarbij ging het om de veiligheid tegen indringers of de veiligheid tegen water. En laten we het naar een iets hoger niveau tillen. Dan beseffen we dat we bereid zijn een deel van onze vrijheid in te leveren. Immers, die overheid mag ook dingen van ons afdwingen en we betalen belasting. We vertrouwen er met andere woorden op dat de overheid haar werk goed doet. Anders is het zinloos. En het resultaat is dat met het inleveren van enige individuele vrijheid, de gezamenlijke vrijheid wordt vergroot.

De goede verstaander merkt dat er al enige normatieve uitspraken en opvattingen in dit betoog rollen. Wat er toen in New Orleans gebeurde, is voor mij dus meer dan een misser. Het is wezensvreemd aan wat onze overheid heeft te doen. En de nog betere verstaander hoort dat ik spreek over 'onze' overheid. Want zo vind ik het. Een tegenstelling die nog weleens wordt beleefd en opgeklopt tussen de overheid en het individu, kan op concreet niveau zijn, maar het optreden van onze overheid is er uiteindelijk voor om de collectieve vrijheid te vergroten. Het moet beter worden voor de mensen en ze moeten dit ook zo ervaren. Positiviteit in die relatie tussen individuen en overheid heeft dus een morele waarde. En er zit iets wederkerigs in die relatie. Wie dat als individu of als bestuurder niet begrijpt, mist een belangrijke kern van de beschaving die wij hier met elkaar hebben. Wie een van de belangen centraal stelt, die van het ene individu belangrijker maakt dan die van het andere individu, of wie geen oog heeft voor doel en functie van de overheid en doet alsof ze een eigen institutioneel belang heeft, die slaat in mijn opvatting de plank mis. Concreet: liever een precedent dat bijdraagt aan een goede ontwikkeling, dan vasthouden aan de regels. Liever een bus laten rijden en mensen redden, dan wachten op het bevel te gaan rijden en niet doen.

Er is natuurlijk een grote hoeveelheid taken bijgekomen die we via onze overheid laten lopen. Ze doet veel meer dan de behoeften van ons aan die eerder genoemde veiligheid tegen gevaren te borgen. Er is

gelukkig het besef gekomen dat het verwezenlijken van vrijheid niet uit de verf komt voor wie zich niet uit benarde situaties kan bevrijden. Bijvoorbeeld door een veel te laag inkomen of door ziekte, angst of gebrek. Dan ben je als individueel mens opeens wel heel afhankelijk van die overheid. Die staat, vertegenwoordigd door ambtenaren in je huis, aan je bed, kijkt in je portemonnee. Over wederkerigheid gesproken! Dan reken je er toch wel op dat jouw behoefte aan veiligheid goed geborgd is. Dan blijkt de verbinding die ik maakte tussen het functioneren van de overheid, de mensen die daar werken en de beschaving van een land zonneklaar.

De goede verstaander alweer, heeft nu tussen mijn regels heel wat normatieve uitspraken kunnen optekenen. Eigenlijk zeg ik dat het een absolute voorwaarde voor een positieve ontwikkeling van de vrijheid van ons is, dat onze overheid steunt en helpt. Zo voorkomt ze niet alleen de bedreigingen tegen, maar helpt ze ook bij de ontwikkeling voor. En dat is in het belang van ons allemaal.

Beide rollen van onze overheid raken aan zulke belangrijke voorwaarden om alles uit ons leven te halen wat erin zit. Als onze overheid daar faalt, realiseren we ons niet of veel minder dan zou kunnen, dat wij ons een overheid moeten gunnen die haar taken ook weet te realiseren op een niveau waarmee de vrijheid vooruit gebracht wordt. En daar zeggen we makkelijk 'ja natuurlijk' op. Waarom ging het dan mis in New Orleans? Bij de oplettende luisteraars dwalen nu de gedachten geheel onwillekeurig natuurlijk naar Nederlandse voorbeelden. Groningse voorbeelden wellicht. Actuele voorbeelden misschien. We laten de gedachten nog even dobberen, terwijl we nog een klein uitstapje maken.

Want wie geroepen wordt om voor onze overheid, die immers dienen moet, te mogen werken, zoals ik nu weer als burgemeester, u als raadslid, wethouder, ambtenaar, heeft een prachtige, maar ook belangrijke verantwoordelijkheid. Die valt niet te dragen als het fundamentele besef waar onze overheid toe dient niet steeds wordt doordacht. Simpel uitgedrukt valt alles in twee vragen samen bij je handelen: waartoe ben ik op aard? En 'waar heeft dat nou allemaal voor nodig'? Die vragen moeten we ons stellen op integere wijze. En die vragen moeten we ook aan elkaar stellen. Die vragen vereisen een eerlijk antwoord. Want waartoe halfslachtigheid leidt, weten we aan het grote en kleine leed dat dan volgt. Ik vind dat we die vragen te weinig stellen. Dat is vreemd bij zo'n grote en belangrijke rol van onze overheid.

Soms denk ik dat we behoorlijk van koers zijn geraakt. Ik vind eigenlijk dat we allemaal verplicht zouden moeten zijn de film over Daniel Blake te zien, waarin een volkomen goedwillende man vermalen wordt tussen de raderen van het overheidssysteem als hij voor het eerst in zijn leven een uitkering nodig heeft. En dat ieder die bij de overheid werkt het essay van Tjeenk Willink 'groter denken, kleiner doen' moet lezen, omdat het zo pijnlijk verwoordt wat er gebeurt als we niet meer weten wat we doen en waarom we dat doen. Voor wie de film gezien heeft en het essay gelezen: inderdaad, de nieuwe burgemeester heeft niet zoveel op met een managementstijl waarin de inwoner van de gemeente tot klant wordt gereduceerd. Simpel omdat een mens in deze gemeente en elders in een beschaafd land, zoveel meer facetten heeft. Kwaliteiten, talenten, mogelijkheden.

Een relatie tot onze overheid dient veelkleuriger te zijn, mag niet beoordeeld worden op dat ene contactmoment bij dat ene loket. Net zozeer als we een overheidsdienaar tekort doen als hij alleen vanuit die koker het contact mag onderhouden. Geef ruimte om het goede te doen. De gemeente is namelijk geen bedrijf. Concreet: vraag door als je bij een controle op brandveiligheid veel mensen met een onduidelijke status in een huis aantreft. Als hier bij de balie een man het paspoort van een vrouw geeft en niet helder wordt hoe de relatie is. Als een kind op school in de winter geen warme trui, maar alleen een T-shirt draagt. Gooi, met andere woorden, niet iets over de schutting omdat je er niet over gaat. Zoek dan iemand op die iets kan betekenen. Dus eigenlijk is mijn boodschap: mensen, we doen het hier in Groningen met elkaar. Inwoners en gemeente, gemeente en inwoners. En hier wederkerigheid, waarvan ik sprak, geldt ook in dit huis. Van bode en receptionist tot raadslid, wethouder en burgemeester, samen vertegenwoordigen ze de gemeente Groningen als onze overheid. Altijd. Niemand valt elkaar af en wie beslist over geld en regels, zorgt dat mensen hun werk kunnen doen. Anders moet je het niet vragen. We zorgen zogezegd dat de bussen kunnen rijden. We willen en zien dat onze mensen het stuur in handen durven pakken omdat we ze daarin vertrouwen. En vervolgens handelen ze professioneel. Wederkerigheid is geen vrijbrief maar een relatie van rechten en plichten.

En zo varen onze gedachten langzaam naar het hier en nu. Wij zetten de reis van eeuwen her, waar Beno Hofman zo beeldend over wist te vertellen, voort. Maar met de opgaven van gisteren en vandaag is het een spannende reis. Want je denkt wellicht: als we nu met elkaar eens goed hadden nagedacht over die twee simpele vragen, waartoe zijn we op aard en waar heeft dat allemaal voor nodig, zouden we het dan zover hebben laten komen bij de afhandeling van schade door aardbevingen? Ik heb dit voorbeeld uit New Orleans natuurlijk gebruikt, omdat het zo enorm beeldend maakt hoe groot de afstand tussen inwoners en hun overheid opeens kan zijn, omdat het systeem, dat toch echt van ons is, ertussen kwam. Zoals in die film van Daniel Blake. zoals Tjeenk Willink beschreef.

Maar die voorbeelden hebben we hier ook. Laten we ons stinkende best doen ervoor te zorgen dat mensen weer langszij varen en aan boord komen. Dat wil zeggen dat ze het niet meer over 'hun' hebben als ze het over de overheid hebben, maar de overheid weer zien als van henzelf en er ook trots op kunnen zijn. Dat zie ik als een ongelooflijk belangrijke opgave. En ik hoop duidelijk te hebben gemaakt waarom ik dat vind. Mensen komen door al dat onnodig gedoe en al dat verdriet simpelweg niet tot hun recht. Wat er bij de afhandeling van aardbevingsschade gebeurt, hoort niet. Het is fout en moreel ver ondermaats. Daarmee doen we niet alleen hen ernstig tekort, maar ons allemaal. En dat moet tot het verleden gaan behoren.

Voor nu en de toekomst zien we dat in de gesprekken over ons klimaat de boeman spelen en mensen angstaanjagend in plaats van hen mee te nemen op die reis, mij niet slim lijkt. Enthousiasmeren brengt meer resultaat. Eerlijk en consequent zijn ook. Angstig maken en dreigen, de filosofe Hannah Arends zei het al, is een negativiteit die nooit tot positiviteit zal leiden. En voor nu stellen we onszelf de vraag hoe we samen kunnen voorkomen dat een simpele verbinding over het Van Starckenborghkanaal niet letterlijk een afstand wordt tussen dienende overheden en mensen die er graag op vertrouwen dat wij het geliefde bruggetje kunnen slaan, verleden, heden en toekomst verbindend. Laat ons met elkaar eens doordenken wat er nu eigenlijk gebeurt, als een corporatie die van oudsher toch een zware maar prachtige taak heeft bij de volkshuisvesting, over historie gesproken, een weg inslaat bij een eeuwenoud gasthuis, nog meer historie, in een bestemming naar de toekomst waarvan je op zijn best kunt zeggen: er is een hoop gerommel in het vooronder, maar op stoom liggen we toch niet.

Iemand hier in deze zaal, je kunt er ereburger mee worden, Jacques, leerde me eens, en dat sluit mooi aan bij de inleiding van Beno Hofman: wie verder wil kijken kan beter op de schouders dan op de tenen van de voorganger staan. In deze stad waar we ondanks bezuinigingen zo ontstellend veel moois op onze reis gaan maken, ervaren en zien, is het goed om dit in gedachten te houden. Want ons wacht een ruwe zee, die broest. De wind hoelt en soest aan diek en wad. Bij het Rijk klotst het geld tegen de dijken, maar hier druppelt het niet eens binnen, hoewel het naar mensen gaat die onze steun behoeven. We varen rustig verder. We zien het Forum, dat over een paar weken zijn deuren opent. Mooie locaties, vlak bij de binnenstad: wie heeft ze nog in dit land? Zoals de Suikerunielocatie en het Stationsgebied, die tot ontwikkeling komen. De campus op Zernike, waar we tienduizenden studenten ontvangen die onze stad kleur geven. Kennisinstellingen die niet alleen de wetenschap dienen, maar waar ook prachtige cultuur uit voortkomt. Een sociaal beleid dat invulling geeft aan onze wens een beschaafd land te zijn, waarin mensen in positieve zin vrij kunnen worden. Onze overheid zorgt voor goed onderwijs. Onze gezondheid, onze behoefte aan sport, onze wens om bereikbaar te zijn. En laten we goed beseffen wat ons dierbaar is en waarom dat zo belangrijk is. Het gaat om onze vrijheid en daarom blijven we kritisch op onszelf en nemen we tijd om die twee vragen te beantwoorden.

Ik sta op de schouders. Al mijn voorgangers, en zeker Peter den Oudsten, ben ik dankbaar. U ben ik dankbaar dat we samen deze reis gaan maken. Mijn andere reisgenoten van Lauwerszee tot Dollard toe en van Drenthe tot aan 't Wad, zoveel historie, ik koester het in onze relatie, nu en in de toekomst. En dat zeg ik ook in onze noordelijke samenwerking tot in Oldenburg, Bremen en Hamburg. Het is waardevol dat de zes grote steden van ons land samen willen werken. Maar hier ligt de basis, in die prachtige dorpen van de voormalige gemeenten Hoogkerk, Ten Boer en Haren.

Wees gerust, ik respecteer ieders eigenheid. Maar help me ook een beetje, want ik wil ook niet op iemands tenen gaan staan. Laten we er een mooie relatie van maken. Famous first words. Er schiet me opeens iets te binnen. Ik zou van alles aan u kunnen vragen en u kunt van alles aan mij vragen, maar laten we aan elkaar vragen wat we voor elkaar kunnen betekenen. Om dan het goede te doen, vanuit positiviteit. Historie, heden en toekomst verbinden we samen. "Het oude is niet alleen goed omdat het van vroeger is. Net zo min als het nieuwe bijzonder is, omdat het van deze tijd is. Aan ons de taak om te midden van lawaai, vluchtigheid en verwarring datgene te vinden dat blijvend, stil en betekenisvol is. Dat te beleven als nieuw. Het vast te houden en te koesteren." Dat zijn woorden van Paul Hindemith uit 1943. Zo zal ik elke dag koersen. Dank u zeer.

(Applaus)

3. Sluiting

Burgemeester SCHUILING: We zullen aan iets moeten wennen, want ik sla nooit met dit ding. Bovendien is het glas. Dames en heren, ik sluit de vergadering. Wij gaan naar boven, drinken een kop

thee of koffie met koek van Knol. We zijn zo trots dat het weer geopend is! Een lekker chocolaatje en iedereen weer op tijd thuis voor het warm eten. Ik sluit de vergadering.

(Sluiting 17.30 uur)